İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/27

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/684
Karar No. 2026/3008
Tarihi: 02.04.2026

●HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI
●YARGILAMADA SİLAHLARIN EŞİTLİĞİ İLKESİ
●DOSYANIN İŞLEMDEN KALDIRILMASINDAN SÖZ EDEBİLMEK İÇİN TEBLİGAT ZARFINA DURUŞMAYA KATILMADIĞINIZ TAKDİRDE YARGILAMAYA YOKLUĞUNUZDA DEVAM OLUNACAĞI VEYA DOSYANIN İŞLEMDEN KALDIRILACAĞININ YAZILMASININ GEREKTİĞİ
●TEBLİGAT ZARFINA SADECE DURUŞMAYA KATILMADIĞINIZ TAKDİRDE YARGILAMAYA YOKLUĞUNUZDA DEVAM OLUNACAĞI YAZILMASININ DOSYANIN İŞLEMDEN KALDIRILMASI İÇİN YETERLİ OLMADIĞI
İHTARIN EKSİK VE YANILTICI OLMASI

ÖZETİ 6100 sayılı Kanun'un 27/2 hükmünde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkının unsurlarından ilki bilgilenme hakkıdır. Buna göre, hak sahibinin kendisi ile ilgili yargılama ve yargılamanın içeriği hakkında tam bir şekilde bilgi sahibi olması sağlanmalıdır. Bilgilenme hakkı, gerek karşı taraf gerekse yargı organlarının işlemleri ve dosya kapsamına girip yargılamayı etkileyen her şeyi kapsar. Tarafın bilgi sahibi olmadığı işlemler, belge ve bilgiler yargılamada esas alınamaz. Bilgilenmenin şekli bakımından, hukuki dinlenilme hakkına uygun davranılmalı, ilgilinin bilgilenmesi şeklen değil, gerçekten sağlanmaya çalışılmalıdır. Özellikle tebligat ve davetiye kurallarının uygulanmasında özen gösterilmelidir. Usulüne uygun tebligat yapılmadan, davetiye çıkarılmadan, tefhimi mümkünse tefhim

gerçekleşmeden yapılan işlemler taraflar bakımından sonuç doğurmaz. Taraflardan gizli yargılama yapılamayacağı için, yargılamaya dâhil olan her işlem bakımından taraflar, dosyanın korunması ve yargılamanın sağlıklı yürütülmesi dışında bir sınırlamaya tâbi olmadan tam olarak bilgilenme hakkını kullanabilirler. Bu sınırlamalar da bilgilenme hakkını ortadan kaldırıcı nitelikte olmayıp sadece kullanılmasını yargılamanın sağlıklı işlemesi için belirli kurallara bağlamak şeklinde olabilir. Tarafların bilgisine açık olmayan hiçbir husus hükme esas alınamaz.

Hakkaniyete uygun bir yargılamanın gerçekleşmesini sağlayacak en önemli ilke ise silahların eşitliği ilkesidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1 hükmünün ilk cümlesinde yer alan silahların eşitliği ilkesi, mahkeme önünde sahip olunan hak ve vecibeler bakımından taraflar arasında tam bir eşitliğin bulunması ve bu dengenin bütün yargılama boyunca korunmasıdır. Başka bir deyişle, silahların eşitliği ilkesi, davanın taraflarından birini diğeri karşısında avantajsız bir duruma düşürmeyecek şekilde her iki tarafın deliller de dâhil olmak üzere iddia ve savunmasını ortaya koymak için makul bir olanağa sahip olması, tarafların denge içinde olması demektir. Söz konusu ilke tarafların usulüne uygun olarak mahkemenin önüne gelmelerini sağlayan tebligat işlemi açısından önemlidir. Çünkü ancak hukuka uygun bir usulde gerçekleşen tebligat üzerine durumdan haberdar olan taraflar iddia ve savunmalarını eşit şekilde yapabileceklerdir.

Savunma hakkının yeterince kullanılamadığı bir yargılamanın doğru sonuçlar vermesi beklenemez. Adil yargılamayı gerçekleştirmeye yönelik her hukuk kuralı savunma hakkının varlığına işaret edecektir. Hak arama özgürlüğü ve bunun somut unsurlarından biri olan savunmanın yapılabilmesinin ilk koşulu ise tebligattır. Bir yargılama sırasında taraflar, yargılama hakkındaki ilk bilgilere ve bunun sonucunda iddia ve savunma yapabilme haklarına ancak usulüne uygun tebligat ile kavuşabilecek ve bu şekilde savunma

yapılabilecektir. Bunun tersi olarak geçerli ve usulüne uygun bir tebligat olmaksızın yargılama yapılması ise savunma hakkının, dolayısıyla en temel insan haklarından birinin ihlali anlamına gelecektir (Mehmet Ruşen Gültekin, Adil Yargılanma Hakkının Gerçekleşmesini Sağlayan Araçlardan Milletlerarası Tebligat ve İstinabe, (Doktora Tezi), Ankara 2006, s. 17 vd.)

(…)

Mahkemece davacıya 04.07.2023 tarihinde davacı vekilinin vekillikten çekilme dilekçesi ve duruşma gününün tebliğ edildiği tebligat zarfında aynen "Vekiliniz istifa dilekçesiyle vekillikten çekilmiş olup, duruşma gününde hazır bulunmanız hazır bulunmadığınız takdirde kendinizi bir vekille temsil ettirmeniz, duruşmaya katılmadığınız takdirde yargılamaya yokluğunuzda devam olunacağı hususu ihtar olunur, vekillikten çekilme dilekçesi eklidir." şeklinde yazıldığı görülmüştür.

6100 sayılı Kanun'un 150. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1)Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflar, duruşmaya gelmedikleri veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir.

(2)Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflardan biri duruşmaya gelir, diğeri gelmezse, gelen tarafın talebi üzerine, yargılamaya gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilir veya dosya işlemden kaldırılır. Geçerli bir özrü olmaksızın duruşmaya gelmeyen taraf, yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemez."

2019 yılından itibaren hizmet tespiti davası sonucu beklenerek yargılamaya devam ediliyor olması ve 6100 sayılı Kanun'un 150/2 hükmündeki düzenleme göz önüne alındığında tebligat zarfında sadece "duruşmaya katılmadığınız takdirde yargılamaya yokluğunuzda devam olunacağı" şeklinde yazılması, devamında Kanun'daki gibi "veya dosyanın işlemden kaldırılacağı"nın yazılmaması nedeniyle ihtarın eksik ve yanıltıcı olduğu, bu şekilde düzenlenen tebligatın

hukuki dinlenilme hakkını ihlal eder nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.
Hâl böyle olunca davacı asılın 6100 sayılı Kanun'un 150/1 hükmü uyarınca usulüne uygun şekilde davet edilmediği anlaşıldığından, davacının davayı takip etmediğinden bahisle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 01.04.2005-02.01.2015 tarihleri arasında davalı işyerinde aylık net 1.500,00 TL ücretle satış personeli olarak çalıştığını, davacının iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı bir neden olmaksızın feshedildiğini ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatları ile mobbing (psikolojik taciz) tazminatı ve yıllık ücretli izin alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının, müvekkili Şirket işçisi olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı vekili tarafından vekillikten çekilme dilekçesinin sunulduğu, vekillikten çekilme dilekçesi ile duruşma gününü ve saatini bildirir tebligatın davacının adresine 04.07.2023 tarihinde tebliğ edildiği, davacının bu yönüyle duruşma gün ve saatinden haberdar olduğu, 18.10.2023 tarihli duruşmaya katılmadığı, duruşma tutanağının açıldığı saat 10.20.06'dan itibaren 3 dakika boyunca davacının isminin mübaşir vasıtasıyla birden fazla kez çağrılmasına rağmen hazır bulunmadığı, mazeret bildirilmediği, aynı duruşmada davalı vekilinin de davayı takip etmediğini beyan ettiği anlaşılmakla dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verildiği, davacı tarafından yasal üç aylık süre içinde dosyanın yenilenmediğinin anlaşıldığı belirtilerek davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı vekilinin vekillikten çekilme dilekçesi sunduğu, vekillikten çekilme dilekçesinin duruşma gün ve saatini bildirir meşruhatlı davetiye ile davacı asıla bizzat tebliğ edildiği, davacı

tarafça sonraki duruşmaya katılım sağlanmadığı, duruşmaya katılan davalı vekilinin davayı takip etmediklerini beyan ettiği, Mahkeme tarafından dosyanın işlemden kaldırmasına karar verildiği, işlemden kaldırma kararı üzerinden 3 ay geçtikten sonra dosyanın yenilenmemesi nedeni ile davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, işlemden kaldırma kararının davayı sona erdiren nihai karar olmadığı, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanun'unda (6100 sayılı Kanun) dosyanın işlemden kaldırılmasına ilişkin kararın taraflara tebliğ edilmesi gerektiğine dair bir düzenleme bulunmadığı, İlk Derece Mahkemesi kararının yerinde olduğu belirtilerek davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Davacının usulüne uygun davet edilmediğini,

2. Davanın işlemden kaldırılması kararının müvekkili davacı asıla tebliğine karar verilmesi ve kararın tebliği ile müvekkilinin kaldırma kararından haberdar edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararın usulüne uygun olup olmadığına ilişkindir.

6100 sayılı Kanun'un 27/2 hükmünde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkının unsurlarından ilki bilgilenme hakkıdır. Buna göre, hak sahibinin kendisi ile ilgili yargılama ve yargılamanın içeriği hakkında tam bir şekilde bilgi sahibi olması sağlanmalıdır. Bilgilenme hakkı, gerek karşı taraf gerekse yargı organlarının işlemleri ve dosya kapsamına girip yargılamayı etkileyen her şeyi kapsar. Tarafın bilgi sahibi olmadığı işlemler, belge ve bilgiler yargılamada esas alınamaz. Bilgilenmenin şekli bakımından, hukuki dinlenilme hakkına uygun davranılmalı, ilgilinin bilgilenmesi şeklen değil, gerçekten sağlanmaya çalışılmalıdır. Özellikle tebligat ve davetiye kurallarının uygulanmasında özen gösterilmelidir. Usulüne uygun tebligat yapılmadan, davetiye çıkarılmadan, tefhimi mümkünse tefhim gerçekleşmeden yapılan işlemler taraflar bakımından sonuç doğurmaz. Taraflardan gizli yargılama yapılamayacağı için, yargılamaya dâhil olan her işlem bakımından taraflar, dosyanın korunması ve yargılamanın sağlıklı yürütülmesi dışında bir sınırlamaya tâbi olmadan tam olarak bilgilenme hakkını kullanabilirler. Bu sınırlamalar da bilgilenme hakkını ortadan kaldırıcı nitelikte olmayıp sadece kullanılmasını yargılamanın sağlıklı işlemesi için belirli kurallara bağlamak şeklinde olabilir. Tarafların bilgisine açık olmayan hiçbir husus hükme esas alınamaz.

Hakkaniyete uygun bir yargılamanın gerçekleşmesini sağlayacak en önemli ilke ise silahların eşitliği ilkesidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1 hükmünün ilk cümlesinde yer alan silahların eşitliği ilkesi, mahkeme önünde sahip olunan hak ve vecibeler bakımından taraflar arasında tam bir eşitliğin bulunması ve bu dengenin bütün yargılama boyunca korunmasıdır. Başka bir deyişle, silahların

eşitliği ilkesi, davanın taraflarından birini diğeri karşısında avantajsız bir duruma düşürmeyecek şekilde her iki tarafın deliller de dâhil olmak üzere iddia ve savunmasını ortaya koymak için makul bir olanağa sahip olması, tarafların denge içinde olması demektir. Söz konusu ilke tarafların usulüne uygun olarak mahkemenin önüne gelmelerini sağlayan tebligat işlemi açısından önemlidir.Çünkü ancak hukuka uygun bir usulde gerçekleşen tebligat üzerine durumdan haberdar olan taraflar iddia ve savunmalarını eşit şekilde yapabileceklerdir.

Savunma hakkının yeterince kullanılamadığı bir yargılamanın doğru sonuçlar vermesi beklenemez. Adil yargılamayı gerçekleştirmeye yönelik her hukuk kuralı savunma hakkının varlığına işaret edecektir. Hak arama özgürlüğü ve bunun somut unsurlarından biri olan savunmanın yapılabilmesinin ilk koşulu ise tebligattır. Bir yargılama sırasında taraflar, yargılama hakkındaki ilk bilgilere ve bunun sonucunda iddia ve savunma yapabilme haklarına ancak usulüne uygun tebligat ile kavuşabilecek ve bu şekilde savunma yapılabilecektir. Bunun tersi olarak geçerli ve usulüne uygun bir tebligat olmaksızın yargılama yapılması ise savunma hakkının, dolayısıyla en temel insan haklarından birinin ihlali anlamına gelecektir (Mehmet Ruşen Gültekin, Adil Yargılanma Hakkının Gerçekleşmesini Sağlayan Araçlardan Milletlerarası Tebligat ve İstinabe, (Doktora Tezi), Ankara 2006, s. 17 vd.).

Yetkili makamlar tarafından birtakım hukuki işlemlerin, bunların hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlanan kimselere kanuna uygun şekilde bildirimi ve bu bildirimin de usulüne uygun şekilde yapıldığının belgelenmesi olarak tanımlanan tebligat, Anayasa ile güvence altına alınan iddia ve savunma hakkının, daha da özelde hukuki dinlenilme hakkının tam olarak kullanılması ve bu suretle adil bir yargılamanın yapılmasını sağlayan çok önemli bir araçtır.

Bir davada davalının, davacının açmış olduğu davadan haberdar olması, davaya cevap vermesi ve hatta cevap süresinin işlemeye başlaması için dava dilekçesinin tebliğ edilmesi gerekir. Aksi durumun, ilgilinin hak arama hürriyetini kısıtlayacağına şüphe yoktur. Aslında hemen her hukuksal işlemin tebligat ile sonuç doğuracağını söylemek mümkündür (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 28.02.2018 tarihli ve 2017/1721 Esas, 2018/345 Karar sayılı kararı).

Somut dosya kapsamı incelendiğinde; 03.02.2015 tarihinde açılan davada İlk Derece Mahkemesince 07.06.2017 tarihli karar ile davacının kıdem, ihbar ve psikolojik taciz tazminatı ile yıllık ücretli izin alacağının hüküm altına alındığı, Bölge Adliye Mahkemesince 04.12.2019 tarihli karar ile hizmet tespit davasının sonucunun beklenmesi gerektiği gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak dosyanın Mahkemesine gönderildiği, dosyanın yargılamasına hizmet tespiti davası sonucu beklendiğinden duruşma günü verilerek devam edilirken, davacı vekilinin vekillikten çekildiğini belirterek 14.04.2023 tarihli dilekçe verdiği ve dilekçesinin asıla bildirilmesini talep ettiği, Mahkemece 19.04.2023 tarihli duruşmada vekillikten çekilme dilekçesinin asıla tebliğe çıkarılmasına karar verildiği, 18.10.2023 tarihli duruşmada ise bekletici mesele yapılan hizmet tespiti davasına

ilişkin İstanbul Anadolu 29. İş Mahkemesi dosyasının yargılamasının devam ettiği belirtilerek, davalı vekilinin, davayı takip etmediklerini beyanı üzerine, davacıya tebligatın yapılmasına rağmen davacının duruşmaya katılmadığı gerekçesiyle dosyanın işlemden kaldırılmasına ve üç aylık süre içinde yenilenmediği gerekçesiyle davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Mahkemece davacıya 04.07.2023 tarihinde davacı vekilinin vekillikten çekilme dilekçesi ve duruşma gününün tebliğ edildiği tebligat zarfında aynen "Vekiliniz istifa dilekçesiyle vekillikten çekilmiş olup, duruşma günününde hazır bulunmanız hazır bulunmadığınız takdirde kendinizi bir vekille temsil ettirmeniz, duruşmaya katılmadığınız takdirde yargılamaya yokluğunuzda devam olunacağı hususu ihtar olunur, vekillikten çekilme dilekçesi eklidir." şeklinde yazıldığı görülmüştür.

6100 sayılı Kanun'un 150. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1)Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflar, duruşmaya gelmedikleri veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir.

(2)Usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflardan biri duruşmaya gelir, diğeri gelmezse, gelen tarafın talebi üzerine, yargılamaya gelmeyen tarafın yokluğunda devam edilir veya dosya işlemden kaldırılır. Geçerli bir özrü olmaksızın duruşmaya gelmeyen taraf, yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemez."

2019 yılından itibaren hizmet tespiti davası sonucu beklenerek yargılamaya devam ediliyor olması ve 6100 sayılı Kanun'un 150/2 hükmündeki düzenleme göz önüne alındığında tebligat zarfında sadece "duruşmaya katılmadığınız takdirde yargılamaya yokluğunuzda devam olunacağı" şeklinde yazılması, devamında Kanun'daki gibi "veya dosyanın işlemden kaldırılacağı"nın yazılmaması nedeniyle ihtarın eksik ve yanıltıcı olduğu, bu şekilde düzenlenen tebligatın hukuki dinlenilme hakkını ihlal eder nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Hâl böyle olunca davacı asılın 6100 sayılı Kanun'un 150/1 hükmü uyarınca usulüne uygun şekilde davet edilmediği anlaşıldığından, davacının davayı takip etmediğinden bahisle davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

02.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.